

**'WIJ HEBBEN EEN VIRTUELE MOGELIJKHEID GEVONDEN
WAARBIJ DE DOCENT ALLES KAN DOEN WAT HIJ OOK
DOET IN EEN KLASLOKAAL.'**

ZEEUWS-VLAANDEREN OPGETOGEN OVER ONLINE ONDERWIJS: 'EXTENDED CLASSROOM SERIEUS ALTERNATIEF VOOR KLEINE KLASSEN EN LERARENTEKORT'

Het voortgezet onderwijs in Zeeuws-Vlaanderen heeft pittige jaren achter de rug. In augustus 2018 vond er een bestuurlijke fusie plaats tussen drie brede scholengemeenschappen; in Terneuzen, Oostburg en Hulst. Dat gebeurde op advies van een Taskforce, die met de forse krimp cijfers in het vizier hierop aanstuurde. Bijna twee jaar later zijn de scholen in rustiger vaarwater gekomen en worden er onder meer mooie stappen gezet voor hoogwaardig online onderwijs.

Piet de Witte, voorzitter van de Stichting Voortgezet Onderwijs Zeeuws-Vlaanderen is enthousiast: "Groot voordeel van de fusie is de compleet vernieuwde elektronische leeromgeving die nu voor alle scholen gelijk is. Dat dat maakt dat je onderling snel kunt schakelen en dat gaf ons ook een voorsprong in de coronatijd."

Maar echt 'uniek' noemt hij de drie Extended Classrooms, het neusje van de zalm voor aansprekend afstandsonderwijs: "Deze hightech klaslokalen overbruggen niet alleen kilometers in krimpgebieden, maar vormen ook een oplossing voor regio's met een lerarentekort! Bijvoorbeeld als je voor wiskunde moeilijk een docent kunt krijgen, dan kun je meeliften met de andere klassen op afstand."

MEE KUNNEN SPIEKEN

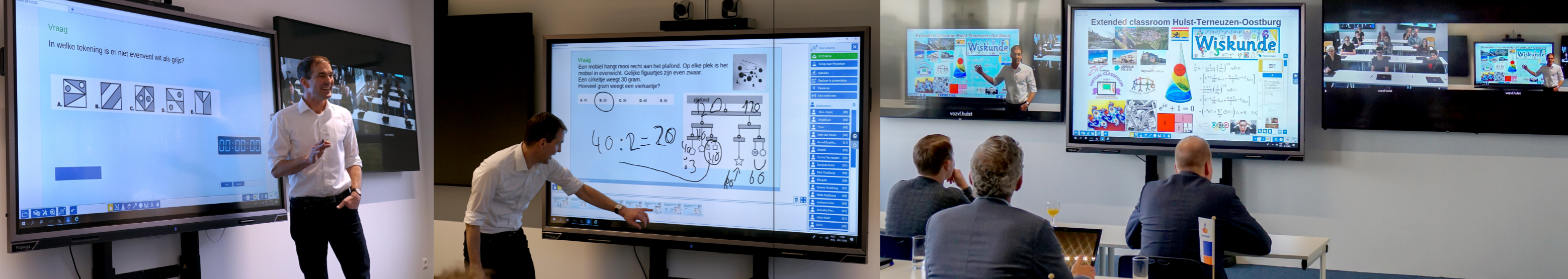
"In een krimpregio zul je moeten samenwerken", benadrukt De Witte. "De klassieke talen en wiskunde D, maar ook aardrijkskunde voor de bovenbouw staat hier onder druk. Met een groep van vijf leerlingen en geen ander onderwijs in de omgeving ga je online de mogelijkheden verkennen en daar het beste uithalen voor de kleine vakken."

Er werd in Zeeuws-Vlaanderen al een aantal jaren gesproken over interactief online onderwijs; de ambitie bleef warm en de techniek ontwikkelde zich voort. "Wij zochten naar een virtuele mogelijkheid waarbij de docent alles kan doen wat hij ook doet in een klaslokaal. Klassikaal en individueel uitleg geven, een leerling naar voren roepen en op het bord laten schrijven. De leerling kunnen controleren en feedback kunnen geven. Even meekijken, even meespoken."

LEEFBAARHEID REGIO

Een nationale oriëntatie leverde niet op wat de scholen zochten. Over de grens, in Parijs, werd de benodigde technologie wel gevonden. Er werd een werkgroep geformeerd met enkel docenten

- bewust geen ict'ers - om in detail te formuleren wat het systeem moest kunnen om zo volwaardig mogelijk het fysieke lesgeven te benaderen. Eric Provoost, projectleider van Extended Classroom blikt terug: “Durf te dromen, was de insteek.” De Witte: “Dat wat we wilden, vergde een dure ICT-oplossing ... Te kostbaar voor het onderwijs alleen. De lokale (Rabo)bank bood uitkomst. Ze waardeerden onze lef en gezamenlijke inzet voor de leefbaarheid van de regio. Ook roemden ze het innovatieve karakter van de Extended Classroom. De bank besloot daarom vanuit haar Stimuleringsfonds ons project te ondersteunen en droeg maar liefst drie ton bij aan de kosten.”

GELIKTE HIGHTECH LOKALEN

Deze gift maakte de weg vrij voor de ontwikkeling van de ‘Extended Classroom’, een unieke manier om leerlingen op drie locaties tegelijk actief en interactief les te geven. Een software en hardware bedrijf werden gelieerd.

De Witte: “We beschikken nu over hoogwaardige communicatietechnologie binnen drie lokalen in Oostburg, Terneuzen en Hulst, zodat leerlingen onderwijs op een vergelijkbaar niveau en een vergelijkbare wijze kunnen volgen. Eén docent kan nu interactief met groepjes leerlingen op drie locaties aan de slag. De lokalen tellen twaalf werkplekken, met aangepast meubilair dat meer ruimte biedt voor laptops. Het zijn echte ‘clean desks’, alle kabels zijn weggewerkt.”

BIJNA DE WERKELIJKHEID

Provoost vult aan: “De drie Extended Classrooms bevatten elk vijf 86-inch schermen. Drie voorin, en twee achterin de klas. Op het eerste scherm voorin de klas, geeft de docent instructie; hij of zij is continu in beeld. Het schoolbord is gekloond en zichtbaar op het tweede scherm voorin de klas, op alle drie de locaties. Je kunt hier ook virtueel leerlingen naar voren roepen. De klas in Terneuzen schrijft bijvoorbeeld het antwoord op en de klas in Hulst corrigeert. Je kunt op dit scherm ook antwoorden uploaden. Op het derde scherm - rechts voorin de klas - zie je de medeleerlingen van de locatie waar de docent aanwezig is.

De schermen achterin de klas zijn alleen bij de docent ‘aan’. Geeft hij/zij les in Terneuzen, dan kan de docent ook de leerlingen op de locaties Oostburg en Hulst zien (en zij de docent!). Het lijkt heel sterk op écht lesgeven. Ook de beleving is zo. Na een kwartier heb je niet meer het idee dat de docent niet in het lokaal aanwezig is, zo dicht benadert het de werkelijkheid.”

De Witte: “De Extended Classroom is veel meer dan een camera en een microfoon! Het is op geen enkele manier te vergelijken met Teams en Zoom. De interactie en alle mogelijkheden daartoe vormen een unicum. Dat zeggen ook de professionals; die hebben dit nog niet eerder gezien. De grootste uitdaging was het geluid. Alles moet perfect hoorbaar en te volgen zijn via

microfoons. En dat is heel goed gelukt.” Provoost: “Het geluid is door de docent ook te ‘muten’ vanaf één plaats. Zo kan hij één-op-één chatten met de leerling. Niemand die dit verder opmerkt. Het idee is dat de docent ook steeds op een andere locatie gaat lesgeven.”

KENNIS EN ROUTINE OPBOUWEN

Op 28 januari vond de officiële opening plaats van de Extended Classroom. Daarna zijn de pilots opgestart. Want hoe vernuftig het systeem ook is, je moet wel ervaring opdoen. Docenten die lesgeven in een Extended Classroom krijgen een basisinstructie voor het smartbord, ‘een korte cursus’, stelt De Witte, die na de zomer hoopt op een doorstart van de pilots: “Onderwijs op afstand is echt een andere stiel. Het vraagt om een aangepaste manier van lesgeven.” Provoost: “Het is niet per se moeilijk, maar je moet kennis en routine opbouwen, om vlot te kunnen werken met de apparatuur.”

De Witte: “Veel gaat goed, maar tegelijkertijd mis je ook een paar dingen, zoals lichaamstaal. Bij een fysiek overleg zie je dat; bijvoorbeeld verveling. Bij een Extended Classroom is dat minder. Desondanks zijn de bestuursvoorzitter en projectleider uiterst tevreden. Net als de leerlingen, benadrukken zij: “Je kunt op deze manier wel bepaalde vakken in de lucht houden, je hebt een serieus alternatief! Het blijft kostbaar, maar andere scholen kunnen meeliften op onze ontwerp-kosten. En de leverancier kent nu ook alle ins en outs van deze Extended Classrooms, ook dat is winst.”

IN VOGELVLUCHT!

In 2018 waren de scholen in Zeeuws-Vlaanderen (gemeenten Sluis, Terneuzen en Hulst), in vijf jaar tijd gezamenlijk gekrompen van 5323 naar 4774 leerlingen (10%). Daarbovenop werd nog een leerlingendaling van 13% geprognoseerd voor de jaren daarna.

Dit forse krimpscenario leidde in augustus 2018 tot een transitie van vier scholen onder vier besturen naar drie scholen onder één bestuur. Er was een scholenfusie van het Zeldenrust-Steelantcollege met De Rede tot het Lodewijk College (Terneuzen). Daarnaast was er een bestuurlijke fusie tussen drie brede scholengemeenschappen: het Lodewijk College in Terneuzen, het Zwin College in Oostburg en het Reynaertcollege met Praktijkschool Hulst, in de gelijknamige plaats. Hiermee wordt de continuïteit van toegankelijk voortgezet onderwijs in Zeeuws-Vlaanderen gewaarborgd.

Om een breed en kwalitatief onderwijsaanbod te behouden wordt er in de regio nu aanvullend gewerkt met Extended Classrooms voor kleine vakken als de klassieke talen en wiskunde D. Bron percentages: leerlingenprognoses van DUO op basis van de telling van 2018.